

v případě výskytu problémů – ať už v prospěchu, chování, či při adaptaci – iniciovaly se zákonnými zástupci přímo schůzku. O trochu nižší podíl škol (necelé dvě třetiny) vysvětloval zákonným zástupcům způsob hodnocení žáků v České republice.

Spolupráci se zákonnými zástupci hodnotí školy ve většině případů jako bezproblémovou. Komunikace a spolupráce se zákonnými zástupci žáků s odlišným mateřským jazykem probíhá obdobným způsobem jako komunikace se zákonnými zástupci ostatních žáků. Školy pravidelně informují zákonné zástupce o prospěchu a chování žáků a v případě potřeby sjednávají se zákonnými zástupci schůzku. Překlady důležitých materiálů do jazyka, kterému zákonní zástupci rozumí, však většinou chybí. V případech, kdy je to potřeba, častěji dochází k tomu, že tlumočnicka si zajišťují sami zákonní zástupci, nicméně pokud ho nemají, školy se ho snaží v případě potřeby zajistit.

2.2.4 Příprava pedagogů a připravenost školy

Jedním z cílů inspekční činnosti bylo zhodnotit připravenost škol přijímat žáky s odlišným mateřským jazykem a podporovat je v průběhu celého vzdělávacího procesu. Důraz zde byl kladen především na připravenost pedagogů, kteří žáky s odlišným mateřským jazykem vzdělávají.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti práce s žáky-cizinci nebo s žáky s odlišným mateřským jazykem absolvovali pedagogové pouze v necelé pětině navštívených základních škol. Informace tak často dohledávají spíše z jiných dostupných zdrojů (odborná literatura, webové stránky).

Jak již bylo uvedeno, jazyková podpora může být poskytována ve formě bezplatné přípravy ve třídách pro jazykovou přípravu, ve formě kurzů či doučování češtiny, ale i ve formě výuky češtiny jako druhého nebo cizího jazyka. Výuku češtiny jako druhého jazyka pro žáky s odlišným mateřským jazykem by ve školách měli zajišťovat pedagogové, kteří mají specifické dovednosti v oblasti výuky češtiny jako druhého jazyka. Učitelé mohou tyto dovednosti získat buď v rámci dalšího vzdělávání (několikahodinové kurzy či dlouhodobé studium), nebo v ojedinělých případech na vysokých školách. Učitelé, kteří žáky s odlišným mateřským jazykem v navštívených školách učili češtinu, ve většině případů žádným vzděláním v oboru čeština jako druhý jazyk neprošli. Pouze v 8 navštívených školách absolvovali krátké školení v rozsahu do 8 hodin. V ostatních případech zajišťovali výuku češtiny jako druhého jazyka učitelé češtiny, kteří v oboru čeština jako druhý jazyk nemají žádnou odbornou průpravu.

Tabulka 29

Učitelé jsou připraveni na začleňování a vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem

Oblasti	Podíl škol v %
Učitelé disponují dovednostmi, které jim umožňují zapojovat žáky do výuky a rozvíjet jejich potenciál	66,7
Učitelé mají přehled o tom, kam nebo na koho se v případě potřeby obrátit	66,7

Celkově lze shrnout, že pedagogové nejsou na vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem systematicky připravováni, pouze v malém podílu škol byli učitelé k této problematice (cíle, metody, formy práce, pomůcky, postupy, hodnocení žáků s odlišným mateřským jazykem) vzdělávání nebo byl k dispozici učitel češtiny jako druhého jazyka. Pedagogové tak informace čerpají sami z dostupných zdrojů nebo sdílejí své zkušenosti s kolegy, aby mohlo být kvalitní vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem zajištěno. Určitá rezerva spočívá v informovanosti pedagogů, kteří často nemají dostatečné povědomí o tom, kde informace o vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem získat. Prostor pro zlepšení lze nalézt také v dovednostech a postojích samotných pedagogů. Příprava pedagogů na práci se žáky s odlišným mateřským jazykem (ale i s dalšími žáky, kteří mají specifické potřeby – přístup podporující společné vzdělávání) by však neměla spočívat pouze v dalším vzdělá-